TÜRKÇE

5. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 4

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

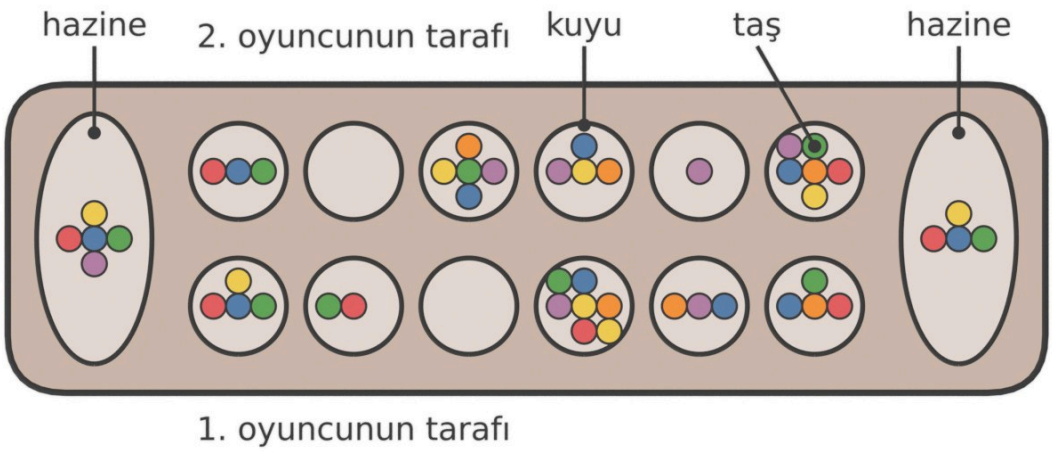
Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Aşağıdaki metni okuyunuz ve görseli inceleyiniz. Soruları metinden hareketle cevaplayınız.

MANGALA

Mangala, iki kişiyle oynanan geleneksel bir Türk akıl ve strateji oyunudur. Oyun tahtasında karşılıklı iki sıra hâlinde altışar küçük kuyu ve iki büyük hazine bulunur. Oyuna başlarken her kuyuya dörder taş konur. Oyuncular sırayla kendi tarafındaki bir kuyunun taşlarını alır ve bu taşları kuyulara birer birer dağıtır. Oyunun sonunda hazinesinde en çok taş bulunan oyuncu kazanır. Mangala oynayan çocuklar, hamlelerini önceden düşünmeyi ve sabırla beklemeyi öğrenir. Kısacası mangala, çocukların düşünme becerisini geliştiren eğlenceli bir oyundur.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)



1.1. Metne göre mangala oyununu hangi oyuncu kazanır? (5 puan)

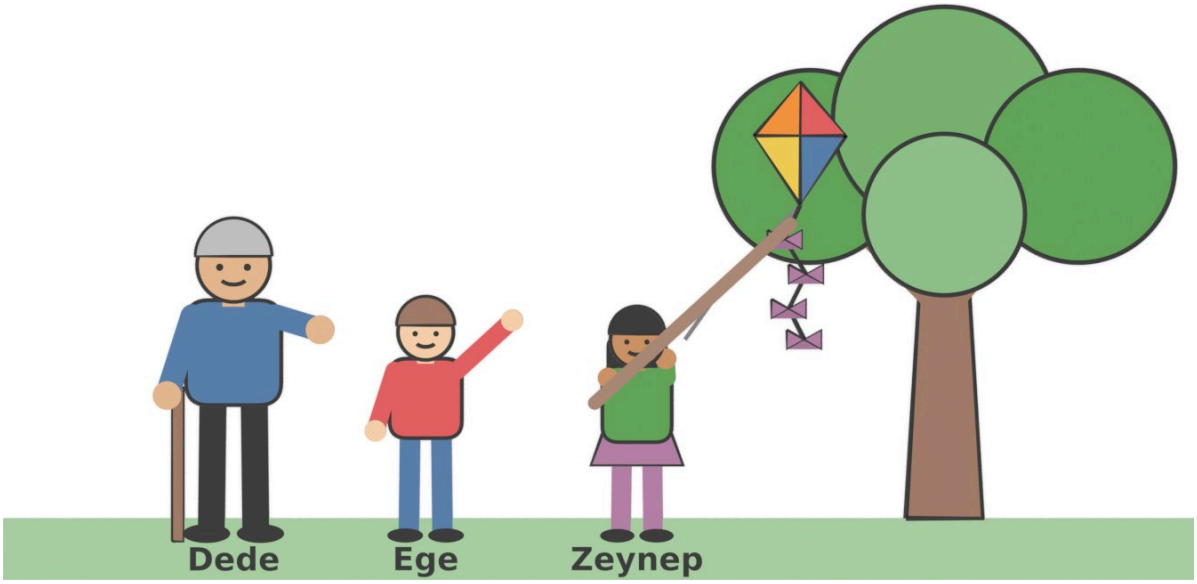
1.2. Metinde açıkça ifade edilen ana düşünceyi yazınız. (5 puan)

2. Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları metinden hareketle cevaplayınız.

AĞAÇTAKİ UÇURTMA

Rüzgârlı bir cumartesi sabahıydı. Ege, dedesiyle birlikte yaptığı uçurtmayı uçurmak için mahalledeki parka gitti. Uçurtma bir süre gökyüzünde süzüldü. Sonra rüzgâr birden hızlandı ve ip, Ege'nin elinden kurtuldu. Uçurtma, parkın köşesindeki yüksek çınar ağacının dallarına takıldı. Ege, uçurtmasını almak için hemen ağaca tırmanmak istedi. Dedesi ise "Dallar ince, kırılırsa düşersin." diyerek ona izin vermedi. O sırada parkta oynayan Zeynep, park görevlisinden uzun bir çubuk ödünç aldı. Zeynep çubukla dalı yavaşça salladı, Ege ile dedesi de ona yol gösterdi. Uçurtma süzülerek yere indi. Ege, Zeynep'e teşekkür etti. Dedesi de gülümseyerek "Gördün mü, zor işler birlikte daha kolay çözülür." dedi.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)



2.1. Uçurtmanın ağaca takılmasının sebebi nedir? (5 puan)

2.2. Dedesi, Ege'nin ağaca tırmanmasına neden izin vermemiştir? (5 puan)

2.3. Dedenin metnin sonundaki sözüyle iletilmek istenen mesaj nedir? (5 puan)

3. 5/A sınıfı öğrencileri, "Oyun Dünyası" temasında tanıdıkları bazı geleneksel çocuk oyunlarını arkadaşlarına tanıtmak için aşağıdaki bilgi görselini hazırlamıştır.



Bilgi görselini inceleyiniz ve soruları görselden hareketle cevaplayınız.

3.1. Kartların alt bölümündeki güneş ve ev simgeleri hangi bilgiyi vermektedir? (5 puan)

3.2. Yağmurlu bir günde sınıfta oynanabilecek oyunlar hangileridir? Görselden kanıt göstererek yazınız. (5 puan)

3.3. Yalnızca iki arkadaş bir araya geldiğinde önerilen oyuncu sayılarına göre görseldeki oyunlardan hangileri oynanabilir? Nedenini açıklayınız. (5 puan)

3.4. Sizce bu bilgi görseli hangi amaçla hazırlanmıştır? Görselden hareketle yazınız. (5 puan)

4. Okul kütüphanesinin panosuna aşağıdaki afiş asılmıştır.



Afişi inceleyiniz ve soruları afişten hareketle cevaplayınız.

4.1. Afişe göre şenlik ne zaman ve nerede yapılacaktır? (5 puan)

4.2. Evinden üç kitap getiren bir öğrenci şenlikten en fazla kaç kitap alabilir? Afişteki hangi bilgilerden yararlandığınızı yazınız. (5 puan)

4.3. Afişteki slogan ve iki kitabın arasındaki ok çizimleri okuyucuya hangi mesajı vermektedir? (5 puan)

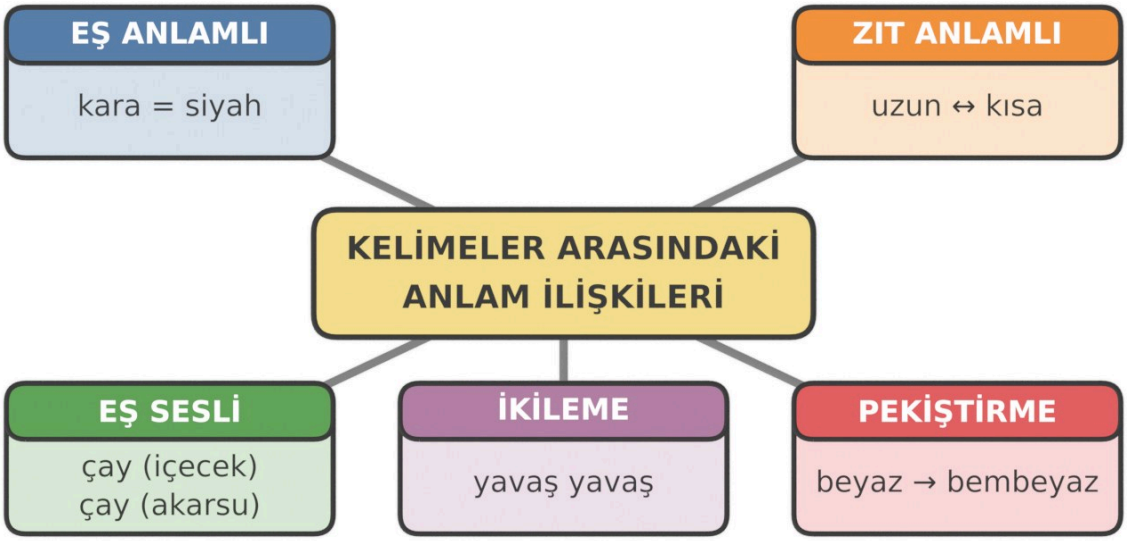
5. Aşağıdaki metni okuyunuz.

MAHALLE ŞENLİĞİ

Hafta sonu mahallemizde bir şenlik vardı. Sabah erkenden parka koştum. Her yer renkli balonlarla süslenmişti. Bir köşede **yaşlı** bir usta, çocuklara tahtadan oyuncaklar yapıyordu. Ustanın elleri hızlı hızlı çalışıyor, etrafa talaşlar saçılıyordu. Masanın üzerinde **kırmızı** bir oyuncak araba duruyordu. Arkadaşım Can arabayı görünce sevinçle bağırdı. Usta da arabayı ona **armağan** etti. Eve dönerken hepimizin **yüz**ünden gülümseme eksik olmuyordu.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

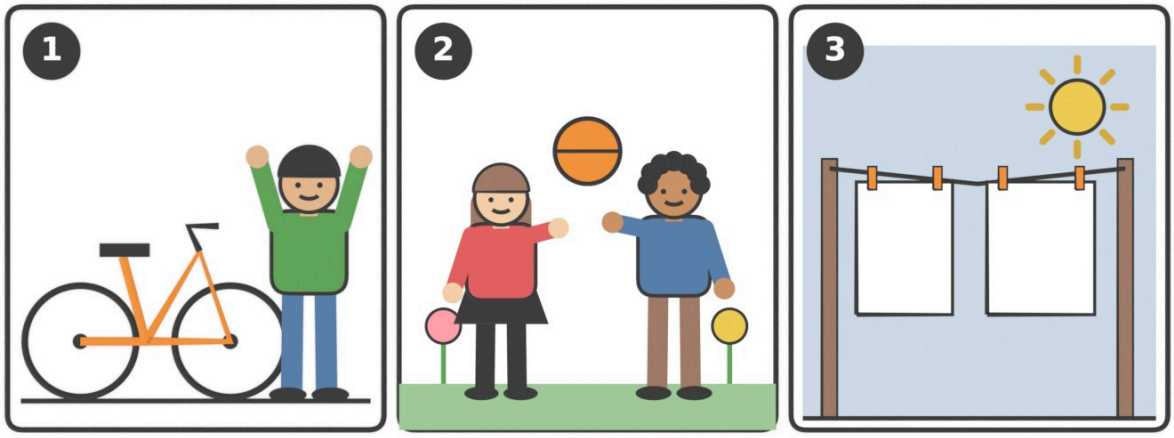
Aşağıdaki şemada kelimeler arasındaki bazı anlam ilişkileri örnekleriyle gösterilmiştir.



5.1. Metinden hareketle tablodaki görevleri yapınız. (15 puan)

Görev	Cevabınız
a) “yaşlı” kelimesinin zıt anlamlısını yazınız.	.....
b) “armağan” kelimesinin eş anlamlısını yazınız.	.....
c) “kırmızı” kelimesinin pekiştirilmiş hâlini yazınız.	.....
ç) Metinde geçen ikilemeyi bulup yazınız.	.....
d) “yüz” kelimesini metindekinden farklı bir anlamda kullanarak bir cümle yazınız.	.....

6. Aşağıdaki çizimler, numarası aynı olan cümlelerdeki durumları göstermektedir.



Cümleleri, ayraç içinde belirtilen söz varlığı unsurunu kullanarak anlamlarını koruyacak biçimde yeniden yazınız.

6.1. Kardeşim yeni bisikletini görünce çok sevindi. (Bir deyim kullanınız.) (5 puan)

6.2. Bahçedeki çocuklar neşe içinde top oynuyordu. (Bir ikileme kullanınız.) (5 puan)

6.3. Annemin ipe astığı çarşaflar güneşte çok beyaz görünüyordu. (Bir pekiştirme kullanınız.) (5 puan)

7. 5/A sınıfının başkanı Ece, velilere gönderilecek davetiyeyi aşağıdaki gibi hazırlamıştır. Davetiyede yazım kurallarına uyulmayan beş yer vardır.

DAVETİYE

Okulumuzun 5 inci sınıf öğrencileri olarak
hazırladığımız oyun şenliğine sizi de bekliyoruz.

Tarih: 27 kasım 2026 cuma

Saat: 14.00

Yer: Cumhuriyet caddesi girişindeki okul bahçesi

Sınıf başkanı: ece yılmaz

7.1. Davetiyedeki yazım yanlışlarını bulunuz. Her birinin doğru yazılışını ve ilgili yazım kuralını tabloya yazınız. (10 puan)

Yanlış yazılış	Doğru yazılış	Yazım kuralı
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	KB1.7. Belirleme; KB2.4. Çözümleme Becerisi
2	T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	KB1.7. Belirleme; KB2.4. Çözümleme Becerisi
3	T.O.5.7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi; KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi; KB2.14. Yorumlama Becerisi
4	T.O.5.7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi; KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi; KB2.14. Yorumlama Becerisi
5	T.O.5.20. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi; KB2.5. Sınıflandırma Becerisi
6	T.Y.5.13. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme	KB1.3. Yazma; KB2.13. Yapılandırma Becerisi
7	T.Y.5.16. Yazım ve noktalama işaretleriyle ilgili kuralları uygulayabilme	KB1.3. Yazma; KB1.7. Belirleme

PUANLAMA TABLOSU							
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**TOPLAM**
10	*15*	*20*	*15*	*15*	*15*	*10*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 4** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

1.1. Oyunun sonunda hazinesinde en çok taş bulunan oyuncunun kazandığını yazma **(5 puan)**. “En çok taşı olan oyuncu kazanır.” gibi taşların hazinede toplandığını belirtmeyen cevaplar 3 puan alır.

1.2. “Mangala, çocukların düşünme becerisini geliştiren eğlenceli bir oyundur.” cümlesini ya da bu anlamı veren bir cümleyi yazma **(5 puan)**. Yalnızca “Mangala eğlenceli bir oyundur.” ya da yalnızca “Mangala bir akıl oyunudur.” gibi ana düşüncenin bir bölümünü veren cevaplar 2 puan alır.

Örnek doğru cevap:

1.1. Oyunun sonunda hazinesinde en çok taş bulunan oyuncu kazanır.

1.2. Mangala, çocukların düşünme becerisini geliştiren eğlenceli bir oyundur.

Yanlış cevap: 1.1’de “Taşlarını ilk bitiren oyuncu kazanır.”, “Oyuna ilk başlayan kazanır.” gibi metinde yer almayan cevaplar; 1.2’de “Her kuyuya dörder taş konur.”, “Mangala tahtasında iki hazine vardır.” gibi ayrıntı cümlelerinin ana düşünce olarak yazılması puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

2.1. Rüzgârın birden hızlanmasını **(3 puan)** ve ipin Ege’nin elinden kurtulmasını **(2 puan)** yazma.

2.2. Dalların ince olduğunu, dal kırılırsa Ege’nin düşebileceğini (düşüp zarar görebileceğini) yazma **(5 puan)**. Yalnızca “Tehlikeli olduğu için.” yazılıp tehlikenin ne olduğu belirtilmezse 2 puan verilir.

2.3. Zor işlerin birlikte (iş birliği, yardımlaşma ile) daha kolay çözüleceği mesajını yazma **(5 puan)**. Yalnızca “Yardımlaşmak güzeldir.” gibi mesajı genel olarak veren cevaplar 3 puan alır.

Örnek doğru cevap:

2.1. Rüzgâr birden hızlanınca ip Ege’nin elinden kurtulmuş, uçurtma da çınar ağacının dallarına takılmıştır.

2.2. Dedesi, dallar ince olduğu için dal kırılırsa Ege’nin düşeceğinden korkmuş ve ona izin vermemiştir.

2.3. Zor işler, insanlar birlikte çalıştığında yani iş birliği ve yardımlaşma ile daha kolay çözülür.

Yanlış cevap: 2.1’de “Ege uçurtmayı ağaca attı.”, “Zeynep ipi çekti.” gibi metinde yer almayan sebeplerin yazılması; 2.2’de “Ege ağaca tırmanmayı bilmiyordu.”, “Ağaç çok yaşlıydı.” gibi metne dayanmayan cevaplar; 2.3’te “Uçurtma rüzgârlı havada uçurulmalıdır.”, “Ağaçlara tırmanılmaz.” gibi metnin mesajını yansıtmayan cevaplar puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

3.1. Simgelerin oyunun nerede oynanabileceğini (oyun yerini) gösterdiğini belirtme **(1 puan)**; güneş simgesinin oyunun açık alanda (dışarıda, bahçede) oynandığını gösterdiğini yazma **(2 puan)**; ev simgesinin oyunun kapalı alanda (içeride, evde, sınıfta) oynanabildiğini gösterdiğini yazma **(2 puan)**.

3.2. Körebe **(2 puan)** ve mangala **(2 puan)**; kanıt olarak bu iki oyunun kartında ev (kapalı alan) simgesinin bulunduğunu belirtme **(1 puan)**.

3.3. Seksek **(2 puan)** ve mangala **(2 puan)**; neden olarak seksek için "2 kişi ve üzeri", mangala için "2 kişi" önerildiğini ya da körebe için 4 ve üzeri, halat çekme için 6 ve üzeri kişi önerildiğini belirtme **(1 puan)**.

3.4. Geleneksel çocuk oyunlarını tanıtmak; bu oyunların kaç kişiyle, hangi malzemelerle ve nerede oynandığını göstermek, arkadaşlarını bu oyunları oynamaya özendirmek ya da bu oyunların unutulmamasını sağlamak amaçlarından birini görselden hareketle açıklama **(5 puan)**. Yalnızca "bilgi vermek için" yazılıp neyle ilgili bilgi verildiği belirtilmezse 2 puan verilir.

Örnek doğru cevap:

3.1. Simgeler oyunun nerede oynanabileceğini gösterir. Güneş simgesi oyunun açık alanda, ev simgesi ise kapalı alanda da oynanabildiğini anlatır.

3.2. Körebe ve mangala sınıfta oynanabilir, çünkü bu iki oyunun kartında ev simgesi vardır.

3.3. Seksek ve mangala oynanabilir. Seksek için 2 ve üzeri, mangala için 2 kişi önerilmiştir. Körebe için 4 ve üzeri, halat çekme için 6 ve üzeri kişi önerilir.

3.4. Bu bilgi görseli, geleneksel çocuk oyunlarını tanıtmak, bu oyunların kaç kişiyle, hangi malzemeyle ve nerede oynandığını göstermek için hazırlanmıştır.

Yanlış cevap: 3.1'de simgelerin "havanın güneşli olduğunu", "oyunun evde yapıldığını" anlattığının söylenmesi ve oyun yeri bilgisiyle ilişkilendirilmemesi; 3.2'de seksek ya da halat çekmenin, 3.3'te körebe ya da halat çekmenin yazılması (doğru oyunların yanına yanlış bir oyun eklenirse eklenen her yanlış oyun için 1 puan düşülür); 3.4'te "süslemek için", "oyun satmak için" gibi görselle ilgisi olmayan amaçlar puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

4.1. 4 Aralık 2026 Cuma günü **(2 puan)**, saat 13.00-15.00 arasında **(1 puan)**, okul kütüphanesinde **(2 puan)**.

4.2. En fazla üç kitap alabileceğini yazma **(2 puan)**; “Getirdiğin her kitap için 1 kupon alırsın.” **(1 puan)** ve “Her kuponla 1 kitap seçebilirsin.” **(1 puan)** kurallarını yazma; üç kitap getiren öğrencinin üç kupon alacağını, üç kuponla üç kitap seçebileceğini açıklama **(1 puan)**. Getirdiği kitapların yırtık ya da eksik sayfalı olmaması gerektiğini ayrıca belirten cevaplar da doğru kabul edilir.

4.3. Okunan kitapların rafta bekletilmeyip başkalarıyla paylaşılması gerektiği; kitapların takasla el değiştirip yeni okurlara ulaşabileceği, böylece herkesin yeni kitaplar okuyabileceği mesajını yazma **(5 puan)**. Ok çizimlerini yalnızca “kitaplar değiştiriliyor” diye açıklayıp mesajı (paylaşma, kitabın yeni okura ulaşması) belirtmeyen cevaplar 2 puan alır.

Örnek doğru cevap:

4.1. Şenlik 4 Aralık 2026 Cuma günü saat 13.00 ile 15.00 arasında okul kütüphanesinde yapılacaktır.

4.2. En fazla üç kitap alabilir. Afişte getirilen her kitap için 1 kupon verildiği ve her kuponla 1 kitap seçilebildiği yazıyor. Üç kitap getiren öğrenci üç kupon alır, üç kuponla da üç kitap seçer.

4.3. Okuduğumuz kitapları rafta bekletmek yerine başkalarıyla paylaşmalıyız. Oklar kitapların el değiştirdiğini gösteriyor; böylece her kitap yeni bir okura ulaşır, biz de yeni kitaplar okuyabiliriz.

Yanlış cevap: 4.1’de tarih ya da yerin yanlış yazılması (ör. “27 Kasım”, “okul bahçesi”); 4.2’de “altı kitap”, “bir kitap” gibi kurallarla uyuşmayan sayılar; 4.3’te “Kitaplar rafta düzenli durmalıdır.”, “Kitap satın almalıyız.” gibi afişle çelişen mesajlar puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. **Doğru cevap:** Her görev 3 puandır (5 × 3 = 15 puan).

- a) genç **(3 puan)**. (TDK Güncel Türkçe Sözlük: yaşlı “Yaşı ilerlemiş, kocamış (kimse)”.)
- b) hediye **(3 puan)**. TDK’de verilen “bergüzar” da doğru kabul edilir. (TDK: armağan “... hediye, bergüzar, peşkeş”.)
- c) kıpkırmızı **(3 puan)**. Kelime ayrı yazılırsa (“kıp kırmızı”) 2 puan verilir.
- ç) hızlı hızlı **(3 puan)**.
- d) “yüz” kelimesinin “surat, çehre” dışındaki bir anlamda kullanıldığı anlamlı bir cümle **(3 puan)**. Örneğin sayı anlamında (“Kumbaramda yüz lira birikti.”), “yüzmek” eyleminden (“Yazın denizde yüzdüm.”) ya da bir şeyin dış tarafı anlamında (“Kumaşın yüzü parlaktı.”). Cümlede kelime metindekiyle aynı anlamda kullanılırsa puan verilmez.

Örnek doğru cevap:

Görev	Cevabınız
a)	genç
b)	hediye
c)	kıpkırmızı
ç)	hızlı hızlı
d)	Okulumuzun kütüphanesinde yüz yeni kitap var.

Yanlış cevap: a) için “küçük, yeni, eski”; b) için “oyuncak, para”; c) için “kırmızımsı, pembe”; ç) için “renkli”, “erkenden” ya da “sevinçle”; d) için “Yüzü güldü.”, “Yüzünü yıkadı.” gibi metindeki anlamla kurulan cümleler puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. **Doğru cevap:** Her cümlede istenen söz varlığı unsurunun doğru seçilip bağlama uygun kullanılması 3 puan, cümlenin anlamının korunması ve yazımının doğru olması 2 puandır (3 × 5 = 15 puan).

6.1. “Çok sevinmek” anlamını veren bir deyim: “ağzı kulaklarına varmak”, “havalara uçmak (sevinçten havalara uçmak)”, “içi içine sığmamak” vb. **(3 puan)**; anlamı koruyan doğru cümle **(2 puan)**. (TDK Güncel Türkçe Sözlük: ağzı kulaklarına varmak “çok sevinmek”; havalara uçmak “çok sevinmek”.)

6.2. “Neşe içinde, sevinerek” anlamını veren bir ikileme: “güle oynaya”, “şen şakrak” vb. **(3 puan)**; anlamı koruyan doğru cümle **(2 puan)**. (TDK: güle oynaya “Sevinerek, neşe ile”; şen şakrak “Çok neşeli, şakrak”.) Anlamı değiştiren ikilemeler (ör. “koşa koşa”, “yavaş yavaş”) puan almaz.

6.3. “Çok beyaz” anlamını veren pekiştirme: “bembeyaz” ya da “apak” **(3 puan)**; anlamı koruyan doğru cümle **(2 puan)**. (TDK: bembeyaz “Çok beyaz; apak, ak pak”.) Pekiştirmenin ayrı yazılması (ör. “bem beyaz”) yazım ölçütünden puan kaybettirir.

Örnek doğru cevap:

6.1. Kardeşim yeni bisikletini görünce ağzı kulaklarına vardı.

6.2. Bahçedeki çocuklar güle oynaya top oynuyordu.

6.3. Annemin ipe astığı çarşaflar güneşte bembeyaz görünüyordu.

Yanlış cevap: 6.1’de deyim yerine “çok mutlu oldu” gibi deyim olmayan ifadelerin ya da anlamı uymayan deyimlerin (ör. “gözünden yaş geldi”) kullanılması; 6.2’de ikileme yerine tek kelime kullanılması (ör. “neşeyle”); 6.3’te pekiştirme yerine “beyazımsı”, “açık renkli” gibi kelimelerin kullanılması ilgili ölçütlerde puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

7. **Doğru cevap:** Her yanlış için doğru yazılış 1 puan, ilgili kural 1 puandır (5 × 2 = 10 puan). Yanlışların tabloya hangi sırayla yazıldığı önemli değildir.

Yanlış yazılış	Doğru yazılış	Yazım kuralı
5 inci	5. ya da 5'inci	Sıra sayıları rakamla yazılırken rakamdan sonra nokta konur ya da ek kesme işaretiyle ayrılır.
kasım	Kasım	Belirli bir tarih bildiren ay adları büyük harfle başlar.
cuma	Cuma	Belirli bir tarih bildiren gün adları büyük harfle başlar.
caddesi	Caddesi	Cadde ve sokak adlarında "cadde, sokak" sözleri de büyük harfle başlar.
ece yılmaz	Ece Yılmaz	Kişi adları ve soyadları büyük harfle başlar.

"5 inci" yerine sıra sayısının yazıyla "beşinci" biçiminde yazılması da doğru yazılış olarak kabul edilir. Doğru yazılışı veren ancak kuralı yazmayan cevaplar o yanlış için 1 puan alır. Kural, kendi cümleleriyle doğru açıklanırsa tam puan verilir.

Örnek doğru cevap:

Yanlış yazılış	Doğru yazılış	Yazım kuralı
5 inci	5.	Sıra sayıları rakamla yazılınca rakamdan sonra nokta konur.
kasım	Kasım	Belli bir tarihi gösteren ay adı büyük harfle başlar.
cuma	Cuma	Belli bir tarihi gösteren gün adı büyük harfle başlar.
caddesi	Caddesi	Cadde adları büyük harfle yazılır.
ece yılmaz	Ece Yılmaz	Kişi adı ve soyadı büyük harfle başlar.

Yanlış cevap: Davetiyede doğru yazılmış yerlerin yanlış olarak gösterilmesi (ör. "14.00", "Cumhuriyet", "Okulumuzun"), yanlış bulunup doğru yazılışının yine hatalı verilmesi (ör. "5inci", "KASIM") ve kurala aykırı açıklamalar puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.